

Evro-za vse nas

**Prihaja
evro**

Uvodnik	2
I. Zakaj uvajamo evro	4
Kaj nam prinaša uvedba evra	4
Kakšne so zahteve za uvedbo evra	5
II. O evru	6
Kaj je evro	6
Kje lahko plačujemo z evrom	6
III. Uvedba evra v Sloveniji	7
Časovnica dejavnosti uvedbe evra	7
Kako se lahko pripravimo na uvedbo evra	8
<i>Ključni datumi uvedbe evra</i>	8
<i>Dvojno označevanje cen</i>	8
<i>Pravila preračunavanja</i>	11
<i>Pravila zaokroževanja</i>	11
<i>Zahtevajte drobiž nazaj!</i>	12
Evrski bankovci in kovanci	13
IV. Dodatne informacije	16

Slovenija se je s članstvom v Evropski uniji odločila za skupno evropsko prihodnost in se s tem zavezala tudi za njeno valuto - evro. Za uvedbo evra mora država, ki je članica Evropske unije, izpolnjevati določene pogoje - imenujejo se konvergenčna ali maastrichtska merila. Ključna značilnost omenjenih meril je **stabilnost**: država kandidatka za prevzem evra mora izkazati stabilnost javnih financ, stabilnost cen, stabilnost obrestnih mer in stabilnost deviznega tečaja, ki so skupaj odraz stabilnega gospodarstva.

Prvi korak k prevzemu evra je Slovenija naredila z vstopom v mehanizem deviznih tečajev (ERM II) 28. junija 2004. Če bomo po dveh letih sodelovanja v omenjenem mehanizmu izpolnili vsa merila, bo evro **1. januarja 2007** postal tudi naš denar. Slovenija je na dobri poti, da dobi zeleno luč.

Čeprav so mnenja o koristnosti skupne valute na evropski ravni deljena, pa lahko za majhno in odprto gospodarstvo, kot je slovensko, upravičeno trdimo, da koristi pretehtajo morebitna tveganja. Koristi enotne valute pa ne bodo deležni le država, gospodarstvo in podjetniki, temveč jih bo občutil vsak od nas.

Evro je stabilna valuta. Z njo že lahko kupujemo v 12 državah Evropske unije, z vstopom novih držav v območje evra pa se možnosti zgolj širijo. Ko se bomo tja odpravljali na obiske, poslovne poti, dopuste, izlete ali po nakupih, nam ne bo več treba menjati denarja. Slovenskemu gospodarstvu bo pomagal bolje izkoristiti prednosti skupnega evropskega trga, potrošniki pa bomo lahko enostavno primerjali cene istih izdelkov med različnimi državami.

Ena valuta pomeni večjo medsebojno povezanost Evropske unije. Evro se je skozi leta uveljavil ne le kot močna in stabilna mednarodna valuta, je tudi simbol skupne evropske identitete,

skupnih vrednot več kot tristo milijonov ljudi. Dokazal je, da je lahko velika priložnost za ustvarjanje konkurenčnega in stabilnega gospodarskega prostora.

Priprave na prevzem evra v Sloveniji so v polnem teku. Skupaj jih vodita Vlada RS in Banka Slovenije, vanje pa so vključene vse pomembne institucije, tako na državni kot lokalni ravni. Zavedamo se, da je ključnega pomena za uspeh projekta, da k pripravam pritegnemo tudi vse prebivalke in prebivalce Slovenije. Vlada in Banka Slovenije sta v ta namen pripravili obsežen program obveščanja javnosti. Publikacija, ki je pred vami, je le uvod v te aktivnosti. V letu intenzivnih priprav na prevzem evra vam želimo najprej predstaviti delovanje evropskega denarnega območja, vlogo Slovenije v njem, predstaviti evrske bankovce in kovance...

Ne dvomimo, da se je večina od vas že srečala z evri, a verjamemo, da bo publikacija dobrodošla. Nenazadnje vam ob začetku dvojnega označevanja cen želimo tudi na ta način pomagati, da bi se čim lažje in hitreje navadili na evro - naš prihodnji denar, del naše skupne evropske prihodnosti.

Dr. Andrej Bajuk
minister za finance

I. Zakaj uvajamo evro

Slovenija se je z vstopom v Evropsko unijo (1. maj 2004) zavezala za uvedbo enotne evropske valute - evra. Čeprav je ta obveznost del naše pristopne pogodbe, moramo najprej izpolniti konvergenčna merila. K tem ciljem je usmerjena tudi naša gospodarska in denarna politika.

Ko je enotno evropsko valuto kot knjižni denar uvedlo prvih 11 držav Evropske unije (kasneje je evro uvedla še Grčija), so države članice še imele možnost, da so se odločile, ali bodo prevzele evro ali ne. Velika Britanija in Danska sta se odločili za ohranitev lastne valute: na pogajanjih sta dosegli posebno pravico, ki jima daje možnost, da jima evra ni treba uvesti, tudi če izpolnjujeta konvergenčna merila. Švedska pa meril za uvedbo evra formalno še ne izpolnjuje, saj ostaja zunaj mehanizma deviznih tečajev (ERM II).

Za nove države članice Evropske unije, vključno s Slovenijo, te možnosti ni. Vse morajo svojo gospodarsko in denarno politiko voditi tako, da bodo čim prej izpolnile konvergenčna merila in se tako pripravile na uvedbo evra.

Seveda pa ob uvedbi evra ne moremo govoriti samo o formalnem izpolnjevanju pravnih določb. Uvedba evra prinaša prebivalcem Slovenije in tudi gospodarstvu veliko koristi.

Kaj nam prinaša uvedba evra

Zaradi izpolnjevanja konvergenčnih meril, ki so pogoj za uvedbo evra (k njihovem izpolnjevanju pa mora biti naravnana gospodarska politika posamezne države članice tudi po prevzemu enotne valute), lahko dolgoročno pričakujemo nižje obrestne mere, kar bo ugodno vplivalo na naložbe in gospodarsko rast.

Evro bo v Sloveniji med drugim pripomogel tudi k:

- lažji primerjavi domačih cen in cen v državah t. i. območja evra;
- večji konkurenčnosti kot posledici primerljivejših cen v območju evra;
- oblikovanju stabilnejšega okolja za celotno gospodarstvo, ker enotna valuta odpravlja tečajna tveganja in stroške menjave denarja;
- večji izbiri različnih oblik varčevanja in lažjemu najemanju posojil na večjem in likvidnejšem finančnem trgu;
- odpravi stroškov zaradi menjave denarja in težav z iskanjem menjalnic pred potovanji.

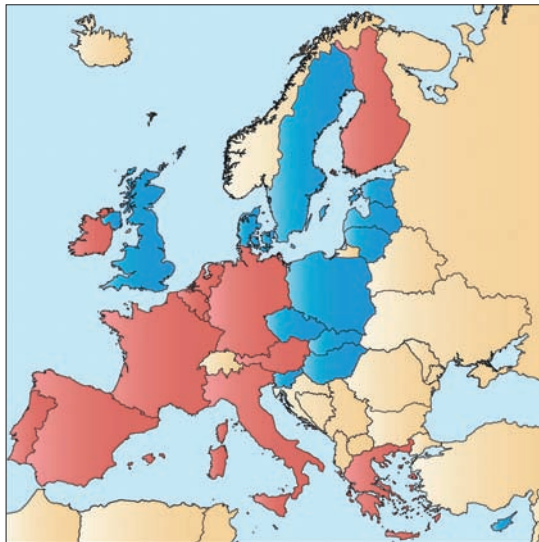
Kakšne so zahteve za uvedbo evra

Da lahko država članica Evropske unije postane del območja evra in uvede evro, mora izpolniti dva pogoja - uskladiti nacionalno zakonodajo s Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti, Statutom ECB in ESCB ter izpolniti t.i. konvergenčna merila. Merila, s katerimi se ugotavlja gospodarska in pravna konvergenca med državami članicami, so bila določena z Maastrichtsko pogodbo leta 1992, zato jih pogosto imenujemo tudi *maastrichtska merila*:

- nizka stopnja inflacije
- primerljivost obrestnih mer
- stabilen tečaj med domačo valuto in evrom
- vzdržni položaj javnih financ.

Kaj je evro

Evro je enotna valuta Evropske unije. Do zdaj ga je uvedlo 12 držav članic Evropske unije, ki sestavljajo območje evra.

Avstrija, Belgija, Finska, Francija, Grčija, Irska, Italija, Luksemburg, Nemčija, Nizozemska, Portugalska in Španija so del območja evra.

Kje lahko plačujemo z evrom

- v 12 državah članicah Evropske unije: v Avstriji, Belgiji, na Finskem, v Franciji, Grčiji, na Irskem, v Italiji, Luksemburgu, Nemčiji, na Nizozemskem, Portugalskem in v Španiji
- v Monaku, San Marinu in Vatikanu, kjer so z Evropsko unijo sklenili posebne sporazume o uporabi evra;
- na francoskih čezmorskih ozemljih, ki formalno niso del Evropske unije, vendar pa so pred uvedbo evra uporabljala francoski frank;
- v državah oziroma na delih držav, v katerih se evro uporablja kot naslednik starih valut; na primer Andora, ki nikoli ni imela svoje valute, uporabljala pa je špansko pezeto in francoski frank, ter Črna gora in Kosovo, kjer se evro uporablja kot naslednik nemške marke.

III. Uvedba evra v Sloveniji

V Sloveniji naj bi evro uvedli 1. januarja 2007. Brezplačna zamenjava tolarске gotovine pri bankah bo mogoča do 1. marca 2007. Po preteku tega roka bomo lahko tolarске bankovce brezplačno in brez časovne omejitve zamenjali pri Banki Slovenije, tolarске kovance pa do konca leta 2016.

Časovnica dejavnosti uvedbe evra*

**vsi datumi so pogojni*

Obdobje dvojnega obtoka, ko bomo lahko plačevali s tolarji in evri, bo kratko, zato je priporočljivo, da že pred 31. decembrom 2006 čim več gotovine položimo na bančni račun, saj bo tako samodejno preračunana v evre.

Kako se lahko pripravimo na uvedbo evra

Dobra priprava na uvedbo evra na ravni države in gospodarstva bo bistveno olajšala uvedbo novega denarja tudi posamezniku. Pa vendar lahko z dobro obveščenostjo k lažjemu prehodu pomaga tudi vsak od nas. Kako?

Pomembno je, da poznamo ključne datume načrta za uvedbo evra.

- 1. januar 2007** - ciljni datum uvedbe evra, na katerega so vezani vsi preostali datumi; ali bo evro res uveden 1. januarja 2007, pa je odvisno od tega, ali bo Slovenija izpolnjevala konvergenčna merila;
- 1. januar 2007 - 14. januar 2007** - obdobje dvojnega obtoka evra in tolarja: v tem času je evro že naš denar, vendar pa se gotovinsko še vedno lahko plačuje tudi s tolarji;
- 1. januar 2007 - 1. marec 2007** - zamenjava tolarске gotovine pri bankah brez provizije, po poteku tega roka pa tolarске bankovce brezplačno v Banki Slovenije brez časovne omejitve, tolarске kovance pa do konca leta 2016. Ves knjižni denar, torej tudi denar na transakcijskih računih, bo samodejno preračunan v evro že 1. januarja 2007.

Pomembno je, da z (informativnim) dvojnim označevanjem spremljamo, ali so cene pravilno preračunane in zneski pravilno zaokroženi.

Dvojno označevanje cen je zelo pomembno. Ne samo zato, ker pomaga potrošnikom, da se navadijo na izražanje vrednosti v novem denarju, ampak ker lahko navajanje cen v tolarjih in evrih pomaga tudi pri odkrivanju nepravilnega preračunavanja oziroma zaokroževanja. Da morajo biti določeno obdobje pred uvedbo evra in po njej cene blaga in storitev navedene v tolarjih in evrih, je določeno v zakonu o dvojnem označevanju cen. Nadzor nad izvajanjem zakona je v pristojnosti

III. Uvedba evra v Sloveniji

inšpekcijskih služb, s snemanjem cen pa bo poseben nadzor nad pravilnim preračunavanjem in zaokroževanjem cen izvajala tudi Zveza potrošnikov Slovenije.

Dvojno označevanje cen bo razdeljeno na dve obdobji:

obvezno obdobje informativnega dvojnega označevanja cen,

ki se bo začelo 1. marca 2006 in končalo na dan določitve *tečaja zamenjave*¹. V tem obdobju morajo biti cene označene v tolarjih in evrih hkrati ter preračunane po *centralnem tečaju*²;

obdobje dvojnega označevanja cen se bo začelo z dnem določitve tečaja zamenjave in se bo končalo šest mesecev

po uvedbi evra. Cene bodo preračunane po tečaju zamenjave.

Ves čas trajanja dvojnega označevanja cen morajo biti cene za blago in storitve označene v obeh valutah in objavljene tako, da jih lahko potrošnik enostavno in nedvoumno prebere ter primerja. Predvidene pa so tudi nekatere izjeme:

na bencinskih črpalkah morata biti na avtomatih za točenje goriva ali v njihovi neposredni bližini navedena cena za liter goriva v obeh valutah in menjalni tečaj. V evrih navedena cena za liter goriva mora imeti tri decimalna mesta;

podjetja, ki ponujajo blago in storitve po katalogih, lahko v njih navedejo cene samo v vodilni valuti na datum izida kataloga, priložiti pa morajo informacijo o menjalnem tečaju in cenik z navedbo vseh cen iz kataloga v obeh valutah v naraščajočem vrstnem redu;

na oddelkih mesnice, ribarnice, delikatese in kruha mora biti na vidnem mestu cenik za vse blago v obeh valutah;

¹ Tečaj zamenjave je nepreklicno in trajno menjalno razmerje med tolarjem in evrom, ki ga bo določil Svet EU.

² Centralni tečaj je tečaj, ki je bil določen ob vstopu Slovenije v mehanizem deviznih tečajev (ERM II), t.i. čakalnice za evro (1 € = 239,640 SIT).

prodajni avtomati za blago in storitve morajo imeti na vidnem mestu menjalni tečaj in cenik z vsemi cenami za blago in storitve v obeh valutah;

pri prodaji knjig in drugih založniških izdelkov morata biti na vidnem mestu označena menjalni tečaj in obračunska razpredelnica, na kateri so navedeni zneski najmanj tridesetih najznačilnejših cen knjig oziroma drugih založniških izdelkov po izbiri prodajalca, v naraščajočem vrstnem redu v obeh valutah;

podjetja, ki sprejemajo vplačila za igre na srečo ali opravljajo druge storitve v zvezi s katero koli igro na srečo, morajo imeti na prodajnih mestih in avtomatih z igrami na srečo na vidnem mestu menjalni tečaj in cenik v obeh valutah;

mala podjetja, ki opravljajo trgovinsko dejavnost in zaposlujejo največ deset oseb, lahko v prodajalni, v kateri je hkrati zaposlenih največ pet ljudi, uporabijo druge načine, da potrošniku omogočijo preračunavanje in primerjanje cen v tolarjih in evrih. To lahko zagotovijo na primer z uporabo cenikov ali obračunskih razpredelnic, kar velja za podjetja, ki opravljajo obrtno dejavnost;

podjetja, ki ponujajo blago ali storitve za sklenitev pravnega posla, pri katerem se cene, vrednost terjatve ali obveznosti izkazujejo v evrih;

kmetje, ki svoje blago prodajajo neposredno končnemu potrošniku.

Dvojno označevanje tudi ne bo obvezno za označevanje cen na enoto izdelka (npr. za kilogram, meter, kos), zneskov na izpiskih tehtnic in digitalnih prikazovalnikih cen ter vrednosti poštnih znamk.

Kakšna so pravila zaokroževanja in preračunavanja

Pravila preračunavanja v obdobju obveznega informativnega dvojnega označevanja cen

Od 1. marca 2006 pa do določitve tečaja zamenjave se zneski informativno preračunavajo po centralnem tečaju. Znesek v evrih se izračuna tako, da se tolarski znesek deli s **centralnim tečajem** (1 € = 239,640 SIT). Pri zaokroževanju zneskov veljajo pravila zaokroževanja.

Pravila preračunavanja v obdobju dvojnega označevanja cen

Po določitvi nepreklicnega tečaja zamenjave bo določen tečaj za en evro³. Tečaj zamenjave se pri preračunavanju ne zaokrožuje ali krajša in se uporablja za preračunavanje med enoto evra in enoto tolarja v obe smeri. Tudi tu veljajo pravila zaokroževanja.

Pravila zaokroževanja

Pravila zaokroževanja so ves čas enaka, ne glede na to, po katerem tečaju se preračunavajo cene.

Pri zaokroževanju se denarni zneski v evrih zaokrožajo navzgor ali navzdol na najbližji cent. Če je rezultat preračunavanja znesek, ki je točno na sredini, se zaokroži navzgor.

1. če je število tretjega decimalnega mesta **manjše od pet**, se znesek v evrih zaokroži navzdol (npr. 24,784 EUR postane 24,78 EUR);
2. če je število tretjega decimalnega mesta **pet ali več**, se znesek v evrih zaokroži navzgor (npr. 24,785 EUR postane 24,79 EUR).

³ Določen bo kot število s šestimi značilnimi mesti.

III. Uvedba evra v Sloveniji

Zaokroževanje pri preračunavanju na podlagi centralnega tečaja⁴

1. zgled:

$$500 \text{ SIT} = 500 : 239,640 = 2,0864... \rightarrow 2,09 \text{ EUR}$$

(ker je število tretjega decimalnega mesta pet ali več, se znesek v evrih zaokroži navzgor).

2. zgled:

$$1000 \text{ SIT} = 1000 : 239,640 = 4,1729... \rightarrow 4,17 \text{ EUR}$$

(ker je število tretjega decimalnega mesta manjše kot pet, se znesek v evrih zaokroži navzdol).

Zahtevajte drobiž nazaj!

Pri plačevanju s tolarji vrnjeni drobiž pogosto enostavno spregledamo, zato večinoma obleži na blagajnah, po žepih ali pa doma.

Z uvedbo evra bo plačevanje s kovanci in bankovci nižjih vrednosti postalo pomembno, saj se bodo cene osnovnih življenjskih potrebščin, npr. kruh in krušno pecivo, vrtele okoli enega evra. Zato bo v naših žepih kmalu opazen vsak cent, ki ga bomo brezbrizno pustili na blagajni. Navaditi se bomo morali, da bomo kovance porabljali sproti, namesto da jih shranjujemo doma.

⁴ Izračuni so zgolj informativni.

Evrski bankovci

Bankovci so izdani v sedmih različnih vrednostih:

5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €, 200 € in 500 €.

Ti so zakonito plačilno sredstvo na celotnem območju evra.

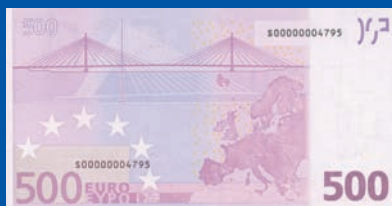
Vsak bankovec prikazuje enega od evropskih arhitekturnih slogov:

- klasika
- romanika
- gotika
- renesansa
- barok in rokoko
- arhitektura železa in stekla
- sodobna arhitektura 20. stoletja.

Na sprednji strani so upodobljena okna in vrata, ki simbolizirajo evropskega duha odprtosti in sodelovanja. 12 zvezd Evropske unije predstavlja dinamiko in harmonijo sodobne Evrope. Mostovi na hrbtni strani simbolizirajo komunikacijo med evropskimi narodi ter med Evropo in ostalim svetom.

Evro-za vse nas

Evrski kovanci

Kovanci

Kovanci so izdani v osmih različnih vrednostih: 1, 2, 5, 10, 20 in 50 centov, 1€ in 2€. Vsi imajo enotno evropsko stran, nacionalna pa se razlikuje od države do države. Nacionalna stran označuje, v kateri državi so bili kovanci izdani.

Idejni osnutki slovenske strani evrskih kovancev

Dr. France Prešeren

Primož Trubar

Triglav

lipicanci

Plečnikov načrt slovenskega parlamenta

Sejalec

knežji kamen

štoklja

IV. Dodatne informacije

Bolj ko se bliža uvedba evra, vse več je vprašanj. Zbrali smo nekaj virov informacij, na katere se lahko obrnete pri iskanju odgovorov.

Na **evrofon 080 2002**, brezplačno telefonsko številko, lahko zastavljate vprašanja o uvedbi evra v Sloveniji, poteku priprav, izvajanju menjave in še o marsičem.

080 2002 je tudi številka, na katero lahko sporočate morebitne nepravilnosti, ki jih boste zasledili pri preračunavanju cen iz tolarjev v evre, pri zaokroževanju zneskov ali neupoštevanju pravil dvojnega označevanja.

Za zastavljanje vprašanj ali naročanje publikacij lahko uporabite tudi **evrodopisnice**, ki so na voljo na poštah po Sloveniji.

Spletna stran **www.evro.si** je bogat vir informacij za vse, ki vas zanimajo poglobljene informacije o evru in pripravah na njegovo uvedbo v Sloveniji. Na njej boste našli informacije o poteku menjave, poleg tega pa tudi številne povezave na podrobnejše strani. Nekatere med njimi navajamo tudi tu:

Banka Slovenije	www.bsi.si
Ministrstvo za finance	www.gov.si/mf/
Gospodarska zbornica Slovenije	www.gzs.si
Zveza potrošnikov Slovenije	www.zps-zveza.si/zps.html
Evropska centralna banka	www.ecb.int
Portal Evropske unije	europa.eu.int

*Tudi za splošne informacije o Evropski uniji, njenih institucijah in programih ter delovanju Slovenije kot članici Evropske unije lahko še vedno pokličete evrofon **080 2002** ali obiščete spletno stran <http://evropa.gov.si>*

Evro-za vse nas

Izdajatelj:

Vlada Republike Slovenije

(zanjo: Urad Vlade RS za informiranje) in

Banka Slovenije

Glavni urednici:

Alenka Čebular

Špela Majcen

Uredniški odbor:

Alenka Čebular, Nada Bizjak,

Vladimir Djorović, Nataša Kokol Car,

Špela Majcen, Darja Rabzelj

Oblikovanje:

Edi Berk / KROG

Tisk:

Urad za publikacije (Evropska komisija)

Naklada:

673.000

marec 2006

©Za vsebino sta odgovorni

Vlada Republike Slovenije in Banka Slovenije.

Izdajo publikacije je podprla Evropska komisija.

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

**BANKA
SLOVENIJE**

Evro-za vse nas

ISBN 92-79-00803-X

9 789279 008030